

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

M 2 5 1 1 3 1 1 2

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV MINT ANYANYELV

2. feladatlap

Nem művészi szöveg elemzése

2025. május 29., csütörtök / 90 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A nem művészi szöveget tartalmazó melléklet és a pótlap perforált lapokon található, és a jelölt óvatosan kitépi őket.

ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassa vagy írja be a kódszámát (a jobb felső sarokban levő keretbe ezen az oldalon)!

A feladatlap 22 feladatot tartalmaz. Összesen 90 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a feladatlap erre kijelölt helyére, **a kereten belülre!** Írott betűkkel, olvashatóan írjon, és ügyeljen a helyesírásra! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük. Az utolsó feladathoz vázlatot készíthet a piszkozati lapra, de azt az értékelés során nem vesszük figyelembe.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 16 oldal, ebből 2 üres.

M 2 5 1 1 3 1 1 2 0 3

Piszkozati lap

[Empty rectangular area for notes]

A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon!

Piszkozati lap

A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon! A szürke mezőbe ne írjon!

M 2 5 1 1 3 1 1 2 0 5

MELLÉKLET

1. SZÖVEG

„Nagyon fontos, mit kapunk az iskolában a tanárainktól”

Megérkezett Budapestre a magyar biológus

(1.) „A Nobel-díj adta lehetőségeket arra próbálom használni, hogy a tudományra, a kutatásra irányítsam a figyelmet” – mondta Karikó Katalin a Magyar Tudományos Akadémián rendezett sajtótájékoztatón.

(2.) „Annyira fejlődik a tudomány, hogy az ismeretek között óriási szakadék alakult ki. Segíteni kell, hogy az emberek jobban megértsék, ami történik, mert a félelem abból származik, ha nem értenek valamit. Magyarországot 1985-ben hagytam el, pontosan nem tudom, mi történik az országban, de nagyon fontos, mit kapunk az iskolában a tanárainktól” – jelentette ki a Nobel-díjas biokémikus, aki újságírók kérdéseire válaszolt.

(3.) Karikó Katalin kitért arra, hogy a hit viszi előre az embert, soha nem szabad feladni. „Számomra a haladást az eltökéltség hozta, a presztízzsel soha nem törődtem. Nagyszerű dolog kutatónak lenni, de a pályát csak annak ajánlom, aki szeret elgondolkodni a problémák megoldásán. Amikor egy kutatónak sikerül valami, az olyan izgalommal jár, amit nehéz szavakba önteni. Ha megértünk valamit, az megmentheti valakinek az életét, még az sem számít, ha a kutató nem éri meg munkájának az eredményét” – jelentette ki. Hozzáfűzte, nem tartja magát zseninek, az általános iskolában négyes tanuló volt, de 16 éves korában elolvasta Selye János könyvét, amelyből megtanulta, miként lehet a stresszt kezelni, és hogy minden negatív dologban sok pozitív akad. Így akkor sem omlott össze, amikor pályafutása során többször elbocsátották, lefokozták.

(4.) A tudós beszámolt arról, hogy a Nobel-díj bejelentése óta legalább ezer ímélt kapott, és ezekre nem volt ideje válaszolni. A kérdésre, hogy milyen tudományos kutatásra fog fókuszálni a jövőben, a következőket válaszolta: „Erre jelenleg csak azt mondhatom, amit a BioNTech gyógyszeripari cég vezetője szokott, vagyis majd beszélek, amikor van miről.” Mint felidézte, tíz évvel ezelőtt egy tudományos konferencián senki sem sejtette, mi lesz az mRNS-kutatások jövője, hogy a fertőző betegségek elleni vakcina az mRNS elvén alapul majd. „Maga az RNS is új platform, és lehetőséget ad arra, hogy sokféle területen áttörést érjünk el, nemcsak a különböző vírusok és baktériumok elleni vakcinák kifejlesztésében, hanem más területeken is, a mesterséges intelligencia által nyújtott lehetőségeket felhasználva.”

(5.) „Fontos, hogy inspiráló kutatói közeg vegyen körül, ez a finanszírozás kérdésénél is előrébb való. Sok kollégával találkoztam, aki hozzám hasonlóan a Szegedi Biológiai Kutatóközpontból indult, és mindannyian egyetértettek velem abban, milyen sokat jelentett, amit ott kaptunk. Amikor eljöttem Magyarországról, nem voltam ilyen jó a szakmában, ez egy hosszú folyamat volt. Az ember, ahogy idősebb, egyre többet tud” – jegyezte meg a biokémikus.

(6.) Karikó Katalin nem kíván beszélni arról, milyen jótékony célokra fordít pénzt a Nobel-díjért kapott összegből. Azt viszont kiemelte, hogy sok mindenkit meg szeretne hívni a decemberi stockholmi díjátadóra, köztük egykori tanárát, Duda Ernőt, akinek 80. születésnapját szerdán este ünneplik Szegeden. „Ötven éve nyílt meg a Szegedi Biológiai Kutatóközpont, annak idején a Nobel-díjas Szent-Györgyi Albert nyitotta meg, most én fogok beszédet mondani.”

(A hvg.hu nyomán. A kép forrása: qubit.hu. Letöltve: 2024. március 21-én.)

2. SZÖVEG

Karikó Katalin az első Nobel-díjas magyar nő

(1.) Karikó Katalin, Szolnokon született biokémikus – jelenleg a Pennsylvanai Egyetem orvosi karának egyetemi tanára –, és Drew Weissman amerikai mikrobiológus érdemelték ki idén a fiziológiai és orvostudományi Nobel-díjat – jelentette be 2023. október 2-án délelőtt a Svéd Királyi Tudományos Akadémia. A díjat az egyik leghatékonyabb koronavírus elleni védekezési módszer, a más betegségek ellen is bevethető mRNS-alapú vakcina feltalálásáért kapták.

(2.) Az mRNS technológián alapul a Pfizer/BioNTech és a Moderna vakcinája. Ezek az újfajta oltóanyagok hatékonyságukkal jelentős mértékben hozzájárultak a koronavírus-járvány elleni küzdelem sikeréhez. Az mRNS technológiát kísérleti vakcinaként daganatos betegek is kapják már.

(3.) Az orvosi Nobel-díjat 1901 óta száztizennégy tudósra ítéltek oda, Karikó Katalin a tizenharmadik női díjazott.

Üres oldal

Figyelmesen olvassa el mindkét szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat! Kérjük, ügyeljen a helyesírásra és a nyelvhelyességre is!

1. Írja a hosszabb vonalra, milyen alkalomból íródott az 1. szöveg, a rövide pedig annak a szövegrésznek a sorszámát, amelyből ez kiderül!

(1 pont)

2. 2.1. Pótolja az alábbi mondatokat a megfelelő szavakkal!

Mindkét szövegben a/az _____ stílusréteg jegyei uralkodnak. Emellett a/az _____ stílus jellemzői is megtalálhatók bennük.

(2)

- 2.2. Írja a táblázatba az 1. szöveg uralkodó stílusrétegének két stílusjegyét, és mindkettőre írjon egy-egy példát a 3. bekezdésből!

Stílusjegy	Példa

(2)

(4 pont)

3. 3.1. Fejtse ki, megfelelőnek tartja-e az 1. szöveg címét! Véleményét indokolja meg!

(2)

- 3.2. Nevezze meg az 1. szöveg címének a fajtáját szerkezeti szempontból!

(1)

(3 pont)

4. Karikázza be az 1-es számot, ha az adott információról csak az 1. szövegben olvasott, a 2-es számot, ha csak a 2. szövegben, az X-et, ha mindkét szövegben olvasott róla!

Információ	Szöveg		
Karikó Katalin egyetemi tanárként dolgozik.	1	2	X
Karikó Katalin biokémikus az mRNS technológiát kutatja.	1	2	X
Karikó Katalin a Nobel-díjért kapott összegből jótékonykodik is.	1	2	X

(3 pont)

5. Pótolja a Karikó Katalin életére vonatkozó adatokat a két szöveg alapján!

Karikó Katalin életének fontos helyszíne Magyarország, hiszen Szolnokon született, és Szegeden

_____ kutatóként, azonban _____

elköltözött az országból. Jelenleg az amerikai _____ dolgozik.

Az Akadémián nyilatkozott a médiának, de hamarosan Szegedre utazik,

_____ születésnapjára. A Nobel-díjat decemberben

_____ fogja átvenni. Karikó Katalin a/az

_____ nő 1904 óta, akinek munkásságát Nobel-díjjal jutalmazták.

(3 pont)

6. Az 1. szöveg 3. bekezdése alapján válaszoljon a kérdésekre!

- 6.1. Karikó Katalin szerint melyik tulajdonságának köszönhetően tudott előrehaladni a pályán? Magyarozza meg a kutató által használt szó jelentését!

(2)

- 6.2. Minek köszönhetően tudott megküzdeni az akadályokkal?

(2)
(4 pont)

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

A szürke mezőbe ne írjon!

7. Melyik munkahelyét tartja Karikó Katalin a legfontosabb szellemi műhelyének? Mi bizonyítja e műhely jelentőségét a tudomány világában?

(2 pont)

8. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázza be az I vagy a H betűt! A hamis állításokat javítsa ki igazakra!

1. szöveg:

Az mRNS elvén alapuló oltószert már évtizedek óta használják a fertőző betegségek elleni harcban. I H

Karikó az ösztönző kutatói légkört fontosabbnak tartja az anyagi háttérnél. I H

2. szöveg:

Karikó Katalin megosztva kapta a fizikai és orvostudományi Nobel-díjat. I H

A koronavírus ellen védő vakcina működésének elvét a rák gyógyítására is használják. I H

(4 pont)

9. Karikó Katalin sikerei ellenére nagyon szerény maradt. Támassza alá ezt egy-egy idézettel az 1. szöveg 3. és 5. bekezdéséből!

3. bekezdés: _____

5. bekezdés: _____

(2 pont)

10. Magyarázza el a saját szavaival az 1. szöveg 3. bekezdésében olvasható állandósult szókapcsolatok jelentését!

nehéz szavakba önteni

_____ (1)

a kutató nem éri meg munkájának az eredményét

_____ (1)

(2 pont)

11. Olvassa el az alábbi szócikket, és oldja meg a feladatokat!

SZAKADÉK (főnév)

1. Meredeken vagy függőlegesen eső, rendszerint sziklás falú mély völgy, árok; hirtelen mélység.
2. Valamely romboló erő hatására keletkezett (nagyobb) rés, nyílás, lyuk.
3. *Régies*: Folyómederből kiszakadt, kiágazó mellékág.
4. *Átvitt értelemben, választékos*: Személyek, csoportok, közösségek közt élesen elválasztó, elkülönítő, szinte áthidalhatatlan érzelmi, felfogásbeli, elvi, társadalmi különbség, ellentét.
5. *Átvitt értelemben, választékos*: (Menthetetlen) anyagi vagy erkölcsi bukás, pusztulás.

- 11.1. Melyik jelentésben szerepel a *szakadék* szó az 1. szöveg 2. bekezdésében? Írja a jelentés számát a vonalra!

_____ (1)

- 11.2. Írjon egy mondatot a szó valamely másik jelentésével, adja meg a jelentés sorszámát is!

A jelentés sorszáma a szócikkben: _____

(1)

(2 pont)

12. Írja az alábbi idegen szavak megfelelően toldalékolt alakját a mondatokba!

finanszírozás, intelligencia, platform

A gyermekek nevelése során előtérbe kellene helyezni az érzelmi _____
fejlesztését.

Ahhoz, hogy jól eladhatóvá váljon egy termék, megfelelő _____ kell
hirdetni.

A kutatások _____ mindig attól függ, lát-e elegendő bevételi
lehetőséget a befektető.

(3 pont)

13. 13.1. Írjon ki az alábbi szövegrészből két olyan szót a táblázatba, amelyeknek az ejtése eltér az írásképüktől, és írja le, hogyan ejtjük őket!

Számomra a haladást az eltökéltség hozta, a presztízzsel soha nem törődtem. Nagyszerű dolog kutatónak lenni.

Kiírt szó	Ejtése

(2)

13.2. Melyik mássalhangzótörvény érvényesül a *presztízzsel* szóalakban?

(1)
(3 pont)

14. Írjon a táblázatba az alábbi mondatból egy-egy példát a szóalkotás két különböző módjára, majd határozza meg a szóalkotás módját és a szavak szófaját!

Ezek az újfajta oltóanyagok hatékonyságukkal jelentős mértékben hozzájárultak a koronavírus-járvány elleni küzdelem sikeréhez.

Példa	A szóalkotás módja	Szófaj

(3 pont)

15. 15.1. Írja ki az alábbi tagmondatból sorrendben az igeneveket, és határozza meg a fajtájukat!

...a mesterséges intelligencia által nyújtott lehetőségeket felhasználva.

1. igenév: _____, fajtája: _____

2. igenév: _____, fajtája: _____ (2)

15.2. Írjon egy mondatot a 15.1. feladatban elsőként kiírt szó másik szófaji értékével!

_____ (1)
(3 pont)

16. Írja a vonalra az alábbi példák írásmódjára vonatkozó szabályt!

Nobel-díj

Szegedi Biológiai Kutatóközpont

_____ (2 pont)

17. Elemezze aláhúzással az alábbi mondatot!

Az orvosi Nobel-díjat 1901 óta száztizennégy tudósnak ítelték oda.

(5 pont)

18. 18.1. Határozza meg az alábbi összetett mondat fajtáját!

Fontos, hogy inspiráló kutatói közeg vegyen körül.

Fajtája: _____ (1)

18.2. Alakítsa át az alábbi összetett mondatot egyszerűvé!

Karikó a Nobel-díj adta lehetőségeket arra próbálja használni, hogy a tudományt és a kutatást népszerűsítse.

(2)
(3 pont)

19. Írjon ki az alábbi mondatból egy jelentésbeli és egy grammatikai kapcsolóelemet, és nevezze meg a fajtájukat!

A kérdésre, hogy milyen tudományos kutatásra fog fókuszálni a jövőben, a következőket válaszolta: „Erre jelenleg csak azt mondhatom, amit a BioNTech vezetője szokott, vagyis majd beszélek, amikor van miről.”

	Példa	Fajtája
Jelentésbeli kapcsolóelem		
Grammatikai kapcsolóelem		

(2 pont)

20. Javítsa ki az alábbi szövegben a négy helyesírási hibát!

Két magyar kutató vete át idén a világ legismertebb tudományos díját. Karikó Katalin, a Szegedi Tudományegyetem professzora a fiziológiai és orvostudományi Nobel-díjjal az első magyar nő aki eben az elismerésben részesült. A kutatásait Münchenben végző Krausz Ferenc fizikai Nobel-díjat kapott a molekuláris újjljenyomat-vizsgálataiéért.

(4 pont)

Üres oldal